

ΕΝΑΤΗ ΔΙΑΛΕΞΗ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΝΤΙΝΟΥ ΛΕΒΕΝΤΗ

Μουσικοσυνθέτρια ΕΥΑΝΘΙΑ ΡΕΜΠΟΥΤΣΙΚΑ
«Μουσική. Η θεία κοινωνία των λαών»

Ο Κωνσταντίνος Λεβέντης γεννήθηκε στη Λάρνακα το 1938. Φοίτησε στα δημοτικά σχολεία της Μόρφου και του Στόκμπριτζ του Χάμσαϊαρ (Αγγλία) και για τις γυμνασιακές του σπουδές στο Σχολείο Χάρροου της Αγγλίας. Πήρε δίπλωμα Κλασικών Σπουδών από το Κολλέγιο Κλέαρ του Κέιμπριτζ (Αγγλία).

Εργάστηκε στις Εταιρείες Α.Γ. Λεβέντη και Σία στην Γκάνα από το τέλος του 1959 ως τα μέσα του 1963 και κατόπιν στις εταιρείες Α. Γ. Λεβέντη στη Νιγηρία, όπου προήχθη σε Διευθυντή. Για ορισμένο χρονικό διάστημα διετέλεσε Πρόεδρος διάφορων εταιρειών του Συγκροτήματος.

Του απενεμήθησαν οι πιο κάτω διακρίσεις: *Ταξιάρχης του Τάγματος του Φοίνικα (Ελληνική Δημοκρατία), Ταξιάρχης του Τάγματος Γραμμάτων και Τεχνών (Γαλλία), Στάρα Πλάνινα (Βουλγαρία), Άρχων Ορφανοτρόφος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, Σταυρός του Αποστόλου και Ευαγγελιστού Μάρκου, Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, LLD Honoris Causa, Πανεπιστημίου Γκάνας, Αργυρούν Μετάλλιο της Ακαδημίας Αθηνών, Επίτιμος Εταίρος του Πανεπιστημίου Βορείου Λονδίνου. Σύμβουλος του Οργανισμού Euroρα Nostra, Επίτροπος της Γενναδίου Βιβλιοθήκης.*

Από το 1979 υπήρξε Πρόεδρος του Συμβουλίου του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη και προήδρευε των δραστηριοτήτων των αδελφών Ιδρυμάτων «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης» στην Κύπρο και στη Νιγηρία. Το 1977 διορίσθηκε Πρέσβης και Μόνιμος Εκπρόσωπος της Κύπρου στην Ουνέσκο, θέση που κατείχε μέχρι τον θάνατό του. Υπηρέτησε ως μέλος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Κύπρου και άλλων συμβουλίων εθελοντικών, μη κερδοσκοπικών, οργανισμών.

Το 1970 ενυμφεύθη την Εντμέ Βασιλειάδη. Απέκτησαν δύο υιούς, τον Αναστάση και τον Γεώργιο και μια θυγατέρα, τη Λουΐζα.

Η ένατη ετήσια διάλεξη εις μνήμην
Ντίνου Λεβέντη έλαβε χώραν
την Τρίτη, 15 Μαΐου 2012,
στην Αίθουσα Τελετών
του Πανεπιστημίου Κύπρου

Copyright © 2012
Πανεπιστήμιο Κύπρου

Περιεχόμενα

4

Σκεπτικό

8

Χαιρετισμός του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου
Καθηγητή Κωνσταντίνου Χριστοφίδη

22

Λίγα λόγια για τη μουσική της Ευανθίας Ρεμπούτσικα από
τον Καθηγητή του Τμήματος Βυζαντινών και Νεοελληνικών
Σπουδών, κ. Μιχάλη Πιερή

42

Ομιλία της μουσικοσυνθέτριας Ευανθίας Ρεμπούτσικα,
με θέμα *Μουσική. Η θεία κοινωνία των λαών*

56

Συνέντευξη της Ευανθίας Ρεμπούτσικα στην Εφημερίδα
Η Καθημερινή, στον Κώστα Σωτηρόπουλο,
Κυριακή, 12 Μαΐου 2012

Σκεπτικό

Ο αείμνηστος Ντίνος Λεβέντης υπήρξε μια διακεκριμένη προσωπικότητα με ανεκτίμητη συνεισφορά στην κυπριακή κοινωνία. Ως Πρόεδρος του Ιδρύματος Λεβέντη, σε μια περίοδο που υπήρξε αποφασιστική για την ευρωπαϊκή πορεία της Ελλάδας και της Κύπρου, ανέδειξε τον πολιτισμό τους και διευκόλυνε την ένταξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Διεθνώς αναγνωρισμένη προσωπικότητα, διορίστηκε το 1977 ως Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Κύπρου στην ΟΥΝΕΣΚΟ και εργάστηκε με ζήλο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου και την επαναπροσέγγιση των Ελληνοκυπρίων με τους Τουρκοκυπρίους.

Το 1995, ο Ντίνος Λεβέντης διορίστηκε μέλος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Κύπρου, το οποίο βρήκε ένα σπουδαίο, δημιουργικό και σεμνό συμπαραστάτη. Ως μέλος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, ο Ντίνος Λεβέντης συνέβαλε σημαντικά στη θεμελίωση της αναγκαίας υλικής και επιστημονικής υποδομής και στην επίτευξη των στόχων του Πανεπιστημίου, ώστε να αποκτήσει το ίδρυμα διεθνή παρουσία στον επιστημονικό χώρο.

Στον επικήδειο του Ντίνου Λεβέντη, η Judith Herrin ανέφερε χαρακτηριστικά: "Μιλούσε λίγο, χαμογελούσε πολύ και προέβη σε αναρίθμητες καλές πράξεις". Ήταν πολυμαθής, καλοσυνάτος και, προπάντων, σεμνός. Η σεμνότητα είναι μία

λέξη που κυριαρχεί στα κείμενα που αναφέρονται στην προσωπικότητα και στο χαρακτήρα του.

Αναγνωρίζοντας την ανεκτίμητη προσφορά τού σημαντικότερου αυτού ανθρώπου, που απεβίωσε το 2002, η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Κύπρου αποφάσισε να καθιερώσει ετήσια διάλεξη εις μνήμην του, που θα πραγματοποιείται περί τα μέσα Μαΐου, στο πλαίσιο των επίσημων εορτασμών του Πανεπιστημίου Κύπρου για την Ημέρα της Ευρώπης.

Οι ομιλητές, διακεκριμένες προσωπικότητες, θα προσκαλούνται στην έδρα του Πανεπιστημίου Κύπρου και τα κείμενα των διαλέξεών τους θα εκδίδονται σε ειδικό τεύχος. Έτσι, το Πανεπιστήμιο θα διατηρήσει ζωντανή και θα τιμά τη μνήμη ενός ευπατρίδη της Ευρώπης που συνέτεινε όσο λίγοι στην πρόοδο του ανώτατου πνευματικού ιδρύματος της ιδιαίτερης πατρίδας του.

Η κεντρική ομιλήτρια της Ένατης Ετήσιας Διάλεξης εις μνήμην Ντίνου Λεβέντη, Ευανθία Ρεμπούτσικα

Χαιρετισμός του Πρύτανη
του Πανεπιστημίου Κύπρου
Καθηγητή Κωνσταντίνου Χριστοφίδη

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι, σας καλωσορίζω στην ετήσια διάλεξη εις μνήμην του μεγάλου ευεργέτη και πνευματικού ανθρώπου Ντίνου Λεβέντη, η οποία εντάσσεται στη σειρά διαλέξεων που το Πανεπιστήμιο Κύπρου διοργανώνει εδώ και οκτώ χρόνια, στο πλαίσιο των εορτασμών για την Ημέρα της Ευρώπης.

Απόψε είμαστε εδώ για να τιμήσουμε τη μνήμη του Ντίνου Λεβέντη και να ανανεώσουμε και πάλι την ευγνωμοσύνη μας για την αγάπη που μοίρασε απλόχερα στην πατρίδα μας, στο Πανεπιστήμιό μας και στους νέους ανθρώπους.

Να του πούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ γιατί συνέδεσε το όνομά του με τις πιο δημιουργικές στιγμές του Ιδρύματός μας.

Να του πούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ για την προοπτική που μας χάρισε και για τους δρόμους που άνοιξε σε πολλές γενεές νέων Κυπρίων.

Επιθυμώ να αναγνωρίσω ιδιαίτερα την παρουσία στο ακροατήριο απόψε, μαζί με τους ακαδημαϊκούς, τις φοιτήτριες και τους φοιτητές,

Του Μακαριότατου Αρχιεπισκόπου Κύπρου,
Των εκπροσώπων των κομμάτων,
Του Πρέσβη της Ελλάδος,

Των Δημάρχων,
 Της κυρίας Φωτεινής Παπαδοπούλου,
 Του Προέδρου και των Μελών του Συμβουλίου
 του Πανεπιστημίου,
 Των Αντιπρυτάνεων και των Μελών της Συγκλήτου,
 Των Πρώην Υπουργών και Δημάρχων, και
 Της κυρίας Ρεμπούτσικα.

Ιδιαίτερα όμως, θα ήθελα να χαιρετίσω την παρουσία μιας πολύ αγαπητής φίλης του Πανεπιστημίου Κύπρου: κυρία Μέμα Λεβέντη, εκ μέρους της Συγκλήτου, θα ήθελα να σας εκφράσω τη βαθειά εκτίμηση και αγάπη μας. Χαιρόμαστε πολύ που είστε απόψε μαζί μας.

Εκτίμηση, για όσα ο σύζυγός σας, η οικογένειά σας, και εσείς προσωπικά προσφέρατε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και φυσικά στον τόπο μας. Εκτίμηση για την πολύτιμη προσφορά σας, η οποία συνεχίζεται μέσω της παρουσίας του Αναστάσιου Λεβέντη, στη θέση του Αντιπροέδρου του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου.

Είμαστε εξίσου χαρούμενοι που σήμερα βρίσκεται κοντά μας και ο κύριος Τάσος Λεβέντης: κύριε Λεβέντη το ενδιαφέρον σας για το Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι πάντα συγκινητικό και εκ μέρους όλης της πανεπιστημιακής κοινότητας, θα ήθελα να σας μεταφέρω ένα μεγάλο ευχαριστώ.

Από αριστερά: ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Κύπρου, κ. Χάρης Χαραλάμπους, ο Μακαριότατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, κ.κ. Χρυσόστομος Β', ο Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, Καθηγητής Αθανάσιος Γαγάτσης, η Γενική Ελεγκτής της Δημοκρατίας, κ. Χρυστάλλα Γιωρκάτζη, η κ. Μαρία Σελίπα με το σύζυγό της, Αναπληρωτή Πρόεδρο και Βουλευτή του ΔΗΣΥ, κ. Αβέρωφ Νεοφύτου και ο Βουλευτής του ΑΚΕΛ, κ. Γιώργος Λουκαΐδης

Κυρίες και κύριοι,

Στη ζωή είναι σπάνιο να έχεις καλούς και ανιδιοτελείς φίλους. Φίλους που σου δίνονται αυθόρμητα, χωρίς να υπολογίζουν, χωρίς να ζητούν ανταλλάγματα. Φίλους απόλυτα αξιόπιστους, που είναι πάντα δίπλα σου, σε στηρίζουν εμπράκτως, αλλά παράλληλα σε κινητοποιούν με το παράδειγμά τους και σε ανυψώνουν με το ήθος και την καλλιέργειά τους.

Ένα τέτοιο είδος φιλίας είναι ίσως σύνηθες στην ιδιωτική ζωή, αλλά σπανιότατο στο δημόσιο βίο. Και όταν τη βρίσκεις είσαι τυχερός και πρέπει όχι μόνο να την τιμάς και να την προστατεύεις, αλλά και να φανείς αντάξιός της.

Έτσι, το Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι πραγματικά ευλογημένο που μετρά και θα έχει για πάντα ανάμεσα στους πιστούς του φίλους και συμμάχους μια φωτισμένη και εμπνευσμένη προσωπικότητα της Κύπρου, όπως τον Ντίνο Λεβέντη και άλλους ευεργέτες, που όλο και περισσότερο ενισχύουν την παρουσία τους και εκφράζουν έμπρακτα τη συμπαράστασή τους στο πρώτο ανώτατο ακαδημαϊκό και ερευνητικό ίδρυμα της χώρας.

Είμαι βέβαιος πως κάθε Κύπριος ή Έλληνας που βρίσκεται στο Λονδίνο, το Παρίσι, το Κέϊμπριτζ, τη Νέα Υόρκη, την

Η Ευανθία Ρεμπούτσικα συνοδευόμενη από τους Πάνο Δημητρακόπουλο στο κανονάκι και Θάνο Σταυρίδη στο ακορντεόν ταξιδεύει μουσικά τους παρευρισκομένους με τις μελωδίες της

Κοπεγχάγη, τη Στοκχόλμη, την Οδυσσό, αλλά και σε διάφορα μέρη της Ελλάδας ή της Κύπρου, νιώθει δικαιολογημένη συγκίνηση που το Ίδρυμα Λεβέντη χρηματοδότησε την εγκαινίαση ειδικευμένων χώρων για τη μόνιμη έκθεση κυπριακών αρχαιολογικών συλλογών σε μερικά από τα μεγαλύτερα, παγκόσμιας εμβέλειας μουσεία, αναδεικνύοντας τον ελληνικό πολιτισμό.

Η αποψινή μας ομιλήτρια πρεσβεύει, επίσης, τον ελληνικό πολιτισμό και προέρχεται από το χώρο της Τέχνης. Πρόκειται για τη διακεκριμένη διεθνώς Ελληνίδα συνθέτιδα Ευανθία Ρεμπούτσικα. Γεννημένη στην Πελοπόννησο, και σπουδαγμένη σε μια από τις μεγάλες πρωτεύουσες του ευρωπαϊκού πολιτισμού, το Παρίσι, η Ευανθία Ρεμπούτσικα κουβαλάει την έννοια της πολύ-πολιτισμικότητας στην ίδια την ιδιοσυγκρασία της.

Ίσως γι' αυτό οι συνθέσεις της δεν έχουν σύνορα και ανήκουν σε όλους όσους έχουν ανοιχτά αυτιά και ψυχή για να τις ακούσουν και να τις εκτιμήσουν.

Δεν θα πω περισσότερα για το καλλιτεχνικό της έργο, καθώς θα μας την παρουσιάσει ο συνάδελφος Καθηγητής Μιχάλης Πιερός. Θα αναφέρω μόνο ότι για μένα -όπως πιστεύω για τους περισσότερους από εμάς- οι εικόνες, το μήνυμα, η αίσθηση

της καταπληκτικής ταινίας «Πολίτικη κουζίνα» έχουν συνδεθεί για πάντα με την τρυφερή και συνάμα δυνατή μουσική της Ευανθίας Ρεμπούτσικα.

Μια μουσική βαθιά ελληνική, που περισσότερο και από την ίδια την ταινία, ξεπερνά τα στενά σύνορα του εθνικού και αγγίζει τα όρια του οικουμενικού.

Κρίνοντας από τον τίτλο της αποψινής της ομιλίας -«*Μουσική. Η θεία κοινωνία των λαών*»- έχω την εντύπωση ότι το θέμα στο οποίο θα μας ταξιδέψει με το δικό της μοναδικό τρόπο, η κυρία Ρεμπούτσικα, είναι η υπερεθνική δύναμη και μαγεία της μουσικής.

Η μουσική εξάλλου, εναλλάσσει, συναρθρώνοντάς τους, ήχο και σιωπή στη διάρκεια του χρόνου. Ή, όπως λέει ο Jean Jack Rousseau, η μουσική είναι η τέχνη που οργανώνει τους ήχους με τρόπο ευχάριστο για το αυτί, δηλαδή, ένα άκουσμα με μαγικό άγγιγμα.

Ωστόσο, η μουσική είχε πάντα μια ουσιαστικά διαφορετική πηγή, ολότελα ξένη ως προς το θέμα της αναπαράστασης. Και η πηγή αυτή δεν είναι άλλη από τη μαθηματική παράδοση των Πυθαγορείων, οι οποίοι μελετούν τη μουσική ως μια αριθμητική σχέση που πραγματοποιείται μέσα από τους ήχους.

Μάλιστα οι Πυθαγόρειοι, επεκτείνοντας τη γνώση τους για τη σχέση της μουσικής με τους αριθμούς και θεωρώντας την ως βάση για την πραγματική κατανόηση της ψυχής του κόσμου, οδηγήθηκαν στη διασημότερη αντίληψή τους, εκείνη που αφορά την αρμονία των ουράνιων σφαιρών.

Όπως σημειώνει ο Αριστοτέλης, για τους Πυθαγόρειους οι ταχύτητες των πλανητών και της σφαίρας των απλανών, λόγω των αποστάσεων που διατρέχουν, έχουν μεταξύ τους τις ίδιες αναλογίες με τις νότες μιας μουσικής αρμονίας και η μελωδία που παράγουν οι κινήσεις των άστρων είναι αρμονική.

Αλλά και ο Πλάτων, μιλώντας για την ανθρώπινη ηθική, σημειώνει ότι δεν είναι τίποτε άλλο από τάξη και αρμονία της ψυχής, για την κατάκτηση των οποίων μπορεί να λειτουργήσει ως πρότυπο η αρμονία, μαθηματική και μουσική, που χαρακτηρίζει την Ψυχή του κόσμου.

Με βάση, λοιπόν, τα παραπάνω καταλαβαίνει κανείς γιατί η μουσική είναι παραγωγός μιας αρμονίας ανάλογης με εκείνη που εκλύεται από τα μαθηματικά και το αρμονικά δομημένο σύμπαν.

*Ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου,
Καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοφίδης*

Κυρία Ρεμπούτσικα,

Θα ήθελα να σας εκμυστηρευτώ, ότι εμάς τους ξεριζωμένους, τους πρόσφυγες, η μουσική σας αγγίζει τις «καρδίες» μας. Οι μελωδίες σας σμίγουν τη σκέψη μας με τις μαγικές πολιτείες του βορρά. Γράφετε νότες διαπεραστικές, νοσταλγικές.

Στην κινηματογραφική ταινία που ενδύετε μουσικά, την «Πολίτικη Κουζίνα», ο Κωνσταντινουπολίτης παππούς λέει στις παραμονές του μεγάλου εκδιωγμού: «Άμα σκέφτομαι ότι μπορεί να φύγω με πιάνει ένας πόνος κάπου εδώ...».

Και ξέρετε...και εγώ, άμα σκέφτομαι ότι μπορεί να μην επιστρέψω ποτέ στη Λάπηθο, με πιάνει ο ίδιος πόνος κάπου εδώ.... Γιατί η μουσική σας, μας μιλά για πράγματα που δεν βλέπουν οι άλλοι... για πολιτείες που ζήσαμε και μέρη που αγαπήσαμε.

Παραφράζοντας ακόμη κάπου τα λόγια που ακούγονται στην «Πολίτικη Κουζίνα» σας λέω ότι κι εμείς είμαστε άνθρωποι που αφήσαμε στη μέση τη ζωή μας, γιατί ο Βορράς είναι γεμάτος από τους παππούδες μας, τα δικά μας τα λόγια, τα δικά μας ηλιοβασιλέματα, γεμάτος θάλασσα, ήχους, χρώματα και αρώματα.

Ο Πάνος Δημητρακόπουλος στο κανονάκι

Θυμάμαι πάντα εκείνη τη μαγική σκηνή της ταινίας, στο παλιό εγκαταλελειμμένο μαγαζί του παππού του ήρωα, όταν τα αστέρια και οι πλανήτες περιφέρονται αρμονικά μέσα στις απόλυτα γεωμετρικές σας νότες, ανάμεσα στις ευωδίες της κανέλλας και των άλλων μπαχαρικών.

Το μόνο που θα άλλαζε ο σκηνοθέτης, εάν μιλούσε για την Κερύνεια, είναι τα αρώματα. Θα έβαζε λεμονανθούς, τριαντάφυλλα και γιασεμιά.

«Άμα φεύγεις από έναν τόπο, πρέπει να μιλάς για τον τόπο που πας και όχι για τον τόπο που άφησες». Θα μπορούσε να μου επαναλάβει αυτή την ώρα ο σκηνοθέτης. Όμως, εμείς δεν φύγαμε, ο τόπος μας είναι δίπλα μας, τον αντικρίζουμε καθημερινά. Αισθανόμαστε του παλμούς του.

Αγαπητή Ευανθία,

Πετύχατε κάτι μοναδικό. Όταν σκέφτομαι την κατεχόμενη γη μας, σχεδόν πάντα η σκέψη μου συνοδεύεται από τις δικές σας μαγικές μελωδίες.

Σας ευχαριστώ.

Ο Θάνος Σταυρίδης στο ακορντεόν

Λίγα λόγια για τη μουσική
της Ευανθίας Ρεμπούτσικα
από τον Καθηγητή
του Τμήματος Βυζαντινών
και Νεοελληνικών Σπουδών,
κ. Μιχάλη Πιερή

Η μουσική και ο κινηματογράφος υπήρξαν ανέκαθεν η ζωή της Ευανθίας Ρεμπούτσικα. Η παιδική της ηλικία πέρασε ανάμεσα σε στοίβες από κινηματογραφικές μπομπίνες, στην καμπίνα προβολής του σινεμά Ρεξ που διατηρούσε ο πατέρας της στην Κάτω Αχαΐα Πατρών. Εκεί η μικρή Ευανθία μπήκε για πρώτη φορά στον γοητευτικό κόσμο του κινηματογράφου με τον οποίο έμελλε να συνδεθεί συναισθηματικά αλλά και επαγγελματικά. Κολλούσε τα καρέ των ταινιών, μάθαινε τα σενάρια απ' έξω και πήρε τα πρώτα μαθήματα κινηματογραφικής σύνθεσης από σπουδαίους δασκάλους όπως ο Νίνο Ρότα που έντυσε μουσικά τις ταινίες του Φελίνι και συνέθεσε την πασίγνωστη πλέον μουσική του έργου «Ο Νονός», αλλά και ο Μορίς Ζαρ ο οποίος συνεργάστηκε με τον Βισκόντι, τον Τζεφιρέλι και τον Χίτσκοκ και άφησε το στίγμα του σε κλασικές ταινίες όπως «Ο Λόρενς της Αραβίας», «Δόκτορ Ζιβάγκο» και «Το πέρασμα στην Ινδία».

Στον κόσμο της μουσικής η Ευανθία Ρεμπούτσικα μπήκε επίσης από μικρή, σε ηλικία μόλις 6 χρόνων, όταν ξεκίνησε μαθήματα βιολιού στο Ωδείο Πατρών με καθηγητές τον Μιλτιάδη Παπανικολάου και τον Ακίνδυνο Καϊμάκη. Χρόνια αργότερα, σε μια συνέντευξή της, θα θυμηθεί ότι το βιολί ήταν το παιχνίδι της, η χαρά της. Σκαρφάλωνε στα δέντρα του κήπου κρατώντας το αγκαλιά και εκεί πάνω, προσπαθούσε να μιμηθεί το κελάηδισμα των πουλιών. Οι πρώτοι της

συνάδελφοι ήταν τα αδέρφια της – η Ιωάννα, η Μαρία και ο Πλούταρχος, με τα οποία ως κουαρτέτο, παιδιά ακόμα, έκαναν περιοδείες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, φτάνοντας μέχρι τον Καναδά όπου συμμετείχαν σε έναν διαγωνισμό για εφηβικές ορχήστρες.

Το 1970 η Ευανθία Ρεμπούτσικα μετέβη στην Αθήνα για να συνεχίσει τις σπουδές της στο Ωδείο Αθηνών με δάσκαλο τον Τάτση Αποστολίδη και αργότερα στο Ελληνικό Ωδείο με τον Στέλιο Καφαντάρη. Την περίοδο αυτή, της ενηλικίωσης και διαμόρφωσης, η νεαρή μουσικός στοχεύει προς μια καριέρα ως σολίστ βιολιού, την οποία χτίζει μέσα από συνεργασίες με σπουδαίους Έλληνες συνθέτες και ερμηνευτές, αλλά και μέσα από τις μετέπειτα σπουδές της στην περίφημη Ecole Normale de Musique του Παρισιού, όπου έρχεται σε επαφή με τη γαλλική κουλτούρα και εμβαθύνει τη σχέση της με τη δυτική μουσική παράδοση.

Μετά το 1979 όταν επιστρέφει από το Παρίσι, η Ευανθία Ρεμπούτσικα συνεργάζεται με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Τρίτου προγράμματος της Ελληνικής Ραδιοφωνίας, καθώς και με τη Σύγχρονη Ορχήστρα της ΕΡΤ, με την οποία περιοδεύει και κατά την παρουσίαση του «Άξιον Εστί» του Ελύτη με τον Μίκη Θεοδωράκη. Στις αρχές της δεκαετίας του 1980 συμμετέχει στο καλλιτεχνικό Φεστιβάλ «Μουσικός

Ο Καθηγητής Μιχάλης Πιερής στο βήμα

Αύγουστος» που διοργάνωσε ο Μάνος Χατζιδάκις στο Ηράκλειο, με βασικό στόχο την παρουσίαση νέων ρευμάτων στη μουσική, τον χορό, τον κινηματογράφο, τη ζωγραφική και το θέατρο.

Η μουσική σύνθεση μπήκε σταδιακά στη ζωή της, ως κάτι απολύτως φυσικό, όπως δηλώνει η ίδια, και σε μια ιδιαίτερη περίοδο για κάθε γυναίκα – όταν περίμενε το πρώτο της παιδί. Τότε αισθάνθηκε την ανάγκη να γράψει μουσική, από φόρτιση περισσότερο δική της παρά από στόχους επαγγελματικούς. Ίσως γι' αυτό και η μουσική της είναι τόσο έντονα συναισθηματική, τόσο ξεχωριστή και αναγνωρίσιμη.

Η πρώτη δισκογραφική δουλειά της Ευανθίας Ρεμπούτσικα κυκλοφόρησε το 1992, όταν σε συνεργασία με τον σύζυγό της και επίσης συνθέτη Παναγιώτη Καλαντζόπουλο έγραψαν τη μουσική και τα τραγούδια για το άλμπουμ «Στη λίμνη με τις παπαρούνες» της Κρίστης Στασινοπούλου.

Τρία χρόνια αργότερα το δίδυμο Ρεμπούτσικα – Καλαντζόπουλος συνέθεσε, σε στίχους του Άρη Δαρβαράκη, τα τραγούδια για τον πρώτο προσωπικό δίσκο του επερχόμενου τότε ερμηνευτή Γιάννη Κότσιρα. Πρόκειται για το άλμπουμ «Αθώς Ένοχος», τον οποίο ο συνάδελφος μουσικολόγος και μουσικοκριτικός Νίκος Διονυσόπουλος θα θεωρήσει ως

Ο Καθηγητής Μιχάλης Πιερής δίνει το λόγο στην ομιλήτρια της βραδιάς, τη μουσικοσυνθέτρια Ευανθία Ρεμπούτσικα

«ελπιδοφόρο δείγμα» ότι το ελληνικό τραγούδι βγαίνει από το αδιέξοδο της περασμένης δεκαετίας χάρη σε νέους δημιουργούς με φρέσκιες και νέες μουσικές ιδέες. Επιπλέον, θα υποστηρίξει ότι η μουσική του δίσκου αυτού στηρίζεται στους θεμελιώδεις και σταθερούς δομικούς κανόνες του νεοελληνικού τραγουδιού, τους οποίους ανανεώνει με μια σύγχρονη αντίληψη, με ευρηματικές μελωδίες, αλλά και με αρκετή δόση από ήχους παραδοσιακής μουσικής της ευρύτερης Βαλκανικής. Μεγάλη και διαχρονική επιτυχία αυτού του δίσκου είναι η υπέροχη «Αλεξάνδρεια», σε σύνθεση της Ευανθίας Ρεμπούτσικα, που αγαπήθηκε ιδιαίτερα από το κοινό και γνώρισε πολλές επανεκτελέσεις από σημαντικούς ερμηνευτές όπως η Άλκηστις Πρωτοψάλτη, η Έλλη Πασπαλά και άλλους.

Η συνεργασία της μουσικοσυνθέτριας με τον Γιάννη Κότσιρα συνέχισε και τα επόμενα χρόνια, με τον εξαιρετικά επιτυχημένο δίσκο «Μόνο ένα φιλί», σε στίχους Ελένης Ζιώγα, στον οποίο ξεχώρισαν τα τραγούδια «Εφτά ποτήρια», «Το τσιγάρο», «Χάντρα θαλασσιά». Αλλά και με το γοητευτικό άλμπουμ «Είναι δική μας η ζωή μας» που περιλαμβάνει δεκατρία τραγούδια από εκείνα που αγαπιούνται στην πορεία του χρόνου και όχι με ένα πρώτο ή δεύτερο άκουσμα.

Η δισκογραφική επιτυχία της συνεργασίας με τον Γιάννη Κότσιρα, αλλά κυρίως το συνθετικό ταλέντο της Ευανθίας Ρεμπούτσικα γίνονται αφορμή για ένα τολμηρό βήμα που εν

Κατάμεστη ήταν η Αίθουσα Τελετών κατά την ένατη ετήσια διάλεξη εις μνήμην Ντίνου Λεβέντη

πολλοί αποτελεί εξαίρεση σε μια αγορά που έχει αποδειχθεί επιφυλακτική απέναντι στους ορχηστρικούς δίσκους. Η εταιρία BMG δίνει τη δυνατότητα στην Ευανθία να εγκαινιάσει την προσωπική της δισκογραφία με συνθέσεις στην αρχική τους ορχηστρική μορφή, προτού γίνουν τραγούδια με στίχο και δοθούν σε κάποιο καλλιτέχνη προς ερμηνεία. Το αποτέλεσμα είναι η παρουσίαση δύο πραγματικά εξαιρετων προσωπικών δίσκων – «Το αστέρι και η ευχή» και «Οι μικρές ιστορίες».

«Το αστέρι και η ευχή» κυκλοφορεί το 1998 και περιλαμβάνει μελωδίες μαγικές και λατρεμένες που καταφέρνουν – όσες φορές κι αν έχουν ακουστεί – να μεταφέρουν τον καθένα στους ανέφελους χώρους της φαντασίας και του ονείρου. Δύο χρόνια αργότερα η Ευανθία Ρεμπούτσικα επανέρχεται, ντύνοντας με μίαν αισιόδοξη και λαμπερή μουσική εννέα «Μικρές Ιστορίες» «εμπνευσμένες από την καθημερινότητα και από ένα φανταστικό μέλλον που άλλοτε γίνεται καθημερινότητα και άλλοτε παραμένει όνειρο», όπως η ίδια χαρακτηρίζει τις συνθέσεις στο ένθετο πολύπτυχο που συνοδεύει την έκδοση. Οι «Μικρές Ιστορίες» της είναι απλώς υπέροχες. Ξεχειλίζουν από ζωή, από νότες που εκτοξεύονται μέσα από έγχορδα, πνευστά και κρουστά, καλώντας τον ακροατή να γευτεί κάθε χαρά, κάθε αισιόδοξη πλευρά της ζωής. Σε αυτούς τους δύο σημαντικούς δίσκους συμμετέχουν φωνητικά οι Caroline Lavelle σε μια ξενόγλωσση ερμηνεία της «Αλε-

ξάνδρειας», η Έλλη Πασπαλά, η υψίφωνος Σόνια Θεοδωρίδου, η Ελευθερία Αρβανιτάκη και η υψίφωνος Μαριάννα Ριγάκη. Οι στιχουργοί Λίνα Νικολακοπούλου και Ελένη Ζιώγα χαρίζουν τους στίχους σε δύο τραγούδια που συμπληρώνουν τις ορχηστρικές συνθέσεις των «Μικρών Ιστοριών».

Παράλληλα, οι θαυμάσιες μουσικές της Ρεμπούτσικα, ευαίσθητες και εύθραυστες όπως πάντα, δίνουν το ηχόχρωμα πολλών επιτυχημένων τηλεοπτικών σειρών όπως το «Εσύ αποφασίζεις» και «Προδοσία» του Νίκου Κουτελιδάκη· «Αθήνα – Θεσσαλονίκη» του Χρήστου Παληγιαννόπουλου όπου η μουσικοσυνθέτρια συνεργάστηκε με τη Νάνα Μούσχουρη· «Η αίθουσα του θρόνου» της Πηγής Δημητρακοπούλου βασισμένη στο ομώνυμο μυθιστόρημα του Τάσου Αθανασιάδη· το «Πέτρινα Λιοντάρια» του Κώστα Κατσαροπούλου· το «Alma Libre» και πολλές άλλες.

Το Πάσχα του 2000 η Ευανθία Ρεμπούτσικα επισκέπτεται για πρώτη φορά την Κωνσταντινούπολη για να περάσει τις γιορτές με την οικογένειά της και την οικογένεια του σκηνοθέτη Τάσου Μπουλμέτη, ο οποίος εκείνη την περίοδο γράφει το σενάριο της «Πολίτικης κουζίνας». Το ταξίδι αυτό θα αποδειχθεί καθοριστικό για την καριέρα και τη μετέπειτα καλλιτεχνική πορεία της μουσικοσυνθέτριας.

Τρία χρόνια αργότερα η ταινία «Πολίτικη κουζίνα», με μουσική γραμμένη αποκλειστικά από την Ευανθία Ρεμπούτσικα, κυκλοφορεί στις κινηματογραφικές αίθουσες, σημειώνοντας τεράστια εισπρακτική επιτυχία και αποσπώντας εξαιρετικές κριτικές αλλά και οκτώ βραβεία του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, ένα από τα οποία είναι και το βραβείο καλύτερης μουσικής επένδυσης. Το soundtrack της ταινίας, στο οποίο περιλαμβάνονται ορχηστρικές συνθέσεις αλλά και τα τραγούδια «Στα λιμάνια ανάψανε φωτιές» σε ερμηνεία Νατάσας Θεοδωρίδου και «Μπαχάρι, κανέλλα και φιλί» σε ερμηνεία Ντιλέκ Κοτς, γίνεται ένας από τους πιο αγαπημένους δίσκους του 2003. (Δεν θα επεκταθώ περισσότερο στη δημοφιλή αυτή ταινία, καθώς την έχει ήδη σχολιάσει με βιωματικό, πλην καιρίο τρόπο ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου στο χαιρετισμό του).

Το στίγμα, ωστόσο, της «Πολίτικης κουζίνας» γίνεται αισθητό και στην επόμενη συνθετική δουλειά της Ευανθίας Ρεμπούτσικα στην οποία η μουσικοσυνθέτρια επεκτείνει τη συνεργασία της με τη Νατάσα Θεοδωρίδου, δημιουργώντας έναν εξαιρετο λαϊκό δίσκο σε στίχους του Ηπειρώτη ποιητή Μιχάλη Γκανά. Το άλμπουμ «Έρωτα δεν ξέρεις ν' αγαπάς» κυκλοφορεί το 2004 και περιλαμβάνει δέκα καλοδουλεμένα σύγχρονα λαϊκά και έντεχνα τραγούδια με λυγρές μελωδίες, γεμάτες μνήμες και λαμπερά ηχοχρώματα, που πατάνε στέρεα στην

Η Ευανθία Ρεμπούτσικα συνοδευόμενη από τους Πάνο Δημητρακόπουλο στο κανονάκι και Θάνο Σταυρίδη στο ακορντεόν

παράδοση και θυμίζουν μια άλλη εποχή όπου το λαϊκό τραγούδι είχε διαφορετική αποστολή και βαρύτητα.

Παράλληλα, κυκλοφορεί και το τρίτο προσωπικό άλμπουμ της Ευανθίας Ρεμπούτσικα, το «Φωνή Αιγαίου», με μουσικά θέματα από το ομότιτλο ντοκιμαντέρ της Λυδίας Καρρά, που δίνει την ευκαιρία να ακουστούν ξανά οι αέρινες μουσικές της Ρεμπούτσικα, κάποιες στη γνώριμη ατμόσφαιρα που δημιουργούν τα έγχορδα και κάποιες άλλες με έντονο νησιώτικο ηχοχρώμα. Στο άλμπουμ περιλαμβάνονται επίσης τέσσερα τραγούδια σε στίχους του Μιχάλη Γκανά, τα οποία ντύνει με τη βελούδινη φωνή της η Έλλη Πασπαλά.

Η ιδιαίτερη συγκίνηση που δημιούργησε η πρώτη επαφή της Ευανθίας Ρεμπούτσικα με την Κωνσταντινούπολη εξελίχθηκε σε μια δημιουργική καλλιτεχνική σχέση με τον κόσμο της Πόλης, με τον οποίο, όπως δηλώνει η ίδια, αισθάνθηκε αμέσως μια οικειότητα. Αποτέλεσμα αυτής της σχέσης υπήρξε η συνεργασία της με τον Τούρκο σκηνοθέτη Τσαγάν Ιρμάκ, ο οποίος της ανέθεσε τη μουσική επένδυση δύο ταινιών του: «Ο πατέρας μου και ο γιός μου» για την οποία η Ρεμπούτσικα βραβεύτηκε ως «Ανακάλυψη της χρονιάς» στα World Sound-track Awards του 2006, και «Αγγελιοφόρος» που κυκλοφόρησε το 2008. Οι συνθέσεις αυτές πρόσφατα έγιναν γνωστές και στο ελληνικό κοινό μέσα από τον κύκλο παραστάσεων με

Από δεξιά: Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Κύπρου, κ. Χάρης Χαραλάμπος, ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου, Καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοφίδης, η μουσικοσυνθέτρια Ευανθία Ρεμπούτσικα και η κ. Μέμα Λεβέντη

τίτλο «Αθήνα – Κωνσταντινούπολη» που η Ευανθία Ρεμπούτσικα έδωσε σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, παισιωμένη από τους Τούρκους τραγουδιστές Ντιλέκ Κοτς και Τσιχάν Οκάν.

Για το πώς η ίδια η καλλιτέχνις αισθάνεται την Κωνσταντινούπολη και για το πώς αντιμετωπίζει τη συνεργασία της με Τούρκους καλλιτέχνες, το έχει η ίδια αποσαφηνίσει σε συνέντευξή της στο «Βήμα» των Αθηνών από την οποία αποσπώ δύο αποσπάσματα:

«Εμένα με τράβηξαν [στην Κωνσταντινούπολη] πάρα πολύ οι ιστορίες που άκουσα και οι άνθρωποι που γνώρισα εκεί, η τοποθεσία φυσικά, αλλά και το ότι αισθάνθηκα αμέσως μεγάλη οικειότητα με το μέρος αυτό, σαν να ήταν δική μου πόλη. Και ακόμη και τώρα, όποτε πηγαίνω, κάθε φορά που προσγειώνεται το αεροπλάνο στο αεροδρόμιο της Κωνσταντινούπολης, αισθάνομαι συγκίνηση, σαν να επιστρέφω στο σπίτι μου. Από την πρώτη φορά που πήγα ήταν σαν να γεννήθηκαν πράγματα μέσα μου». [...]

«Τι να πω για την Πόλη; Είναι μια πόλη που με εμπνέει, που με γοητίζει, είναι ένας τόπος που αγαπώ. Έχω κάνει και φίλους εκεί, και Τούρκους αλλά και Ρωμιούς της Πόλης. Νιώθω σαν στο σπίτι μου, μένω στο Τζιχάνγκιρ, σε ένα μικρό ξενοδοχείο, με θέα στον Κεράτιο κόλπο, στον Βόσπορο, στο Τοπ Καπί. Κάνω

Η μουσικοσυνθέτρια ολοκλήρωσε την παράστασή της με το μουσικό κομμάτι «Καλοκαιρινή βροχή» προσεγγίζοντας το πλήθος, το οποίο την καταχειροκρότησε.

βόλτες στο Πέρα, στο Νισάντασι, στο ξενοδοχείο Τσιραχάν, στα Πριγκιπονήσια. Μου δίνει απίστευτη έμπνευση η Κωνσταντινούπολη, με γεμίζει».

Οι μελωδίες της Ευανθίας Ρεμπούτσικα έχουν το μοναδικό χάρισμα να πλάθουν ιστορίες, ξεκλειδώνοντας και τις πέντε αισθήσεις. «Όταν κάθομαι στο πιάνο πολλές φορές ζω φανταστικά γεγονότα», λέει η ίδια σε μια συνέντευξή της. Πρόκειται για ένα σπάνιο ταλέντο, το οποίο ένας συνθέτης δεν αποκτά με την εμπειρία ή τη μουσική παιδεία, αλλά κουβαλάει μέσα του ως βίωμα, ως συναίσθημα και ως γέννημα της δημιουργικής του φαντασίας.

Ακούγοντας κανείς τις ατμοσφαιρικές συνθέσεις της Ευανθίας Ρεμπούτσικα, δυσκολεύεται να πιστέψει ότι δεν είναι όλες παραγγελία για κάποια συγκεκριμένη ταινία. Κι όμως ελάχιστες έχουν όντως γραφτεί «κατά παραγγελία» για να ντύσουν μουσικά ένα σενάριο, μια εικόνα ή μια κινηματογραφική ιστορία. Οι υπόλοιπες μελωδίες διηγούνται παραμύθια που έχουν γεννηθεί στη φαντασία της ίδιας της συνθέτριας. «Ζω πλάθοντας ιστορίες στο μυαλό μου», λέει η ίδια. «Μπορεί να πάω να πληρώσω τον ΟΤΕ για παράδειγμα κι αν έχει ουρά να πλάσω μιαν ιστορία για να περάσει η ώρα. Μ' αρέσει αυτό το παιχνίδι. Το έκανα πάντα από παιδάκι. Το ίδιο συμβαίνει και όταν γράφω μουσική». «Γράφω αυθόρμητα, λειτουργώ πολύ

με το ένστικτο και πολλές μουσικές μου έχουν προκύψει πηγαία, αβίαστα, φυσικά, πολλές φορές χωρίς καν να χρησιμοποιήσω γόμα, χωρίς διορθώσεις».

Το ίδιο φυσικά και αβίαστα οι συνθέσεις της Ευανθίας Ρεμπούτσικα βρίσκουν το δρόμο προς τον ακροατή για να τον συγκινήσουν και να τον ταξιδέψουν σε μέρη μακρινά, αλλά και τόσο οικεία. Αυτή η κατακτημένη φυσικότητα που κάνει να είναι η μουσική της σαν ένα υφαντό που δεν φαίνονται οι ραφές του, θυμίζει αυτό που έλεγε ο Γιώργος Σεφέρης με αφορμή την κατακτημένη φυσικότητα της γλώσσα του Ερωτόκριτου. Έλεγε για τον Κορνάρο ο μικρασιάτης νομπελίστα ποιητής μας ότι το μεγάλο του προσόν είναι ότι γράφει σε μια γλώσσα που μοιάζει να τον σηκώνει ανάλαφρα, δεν βουλιάζει στα λογής προβλήματα που αντιμετωπίζουν όσοι γράφουν μετά το γλωσσικό διχασμό και την απώλεια του φυσικού βηματισμού της ελληνικής γλώσσας. Ο Κορνάρος έχει μια γλώσσα που την εμπιστεύεται, είναι η «μέση φωνή» του προφορικού λόγου του ελληνικού λαού.

Σκέφτομαι πως ένα χάρισμα της αποψινής εκλεκτής προσκεκλημένης μας είναι ακριβώς αυτό. Ότι δεν παλεύει να βρει μια μουσική. Την έχει τη μουσική. Εκλύονται εντός της ήχοι και μελωδίες. Τρέχουν αβίαστα μέσα της ο ρυθμός της ζωής και ο παλμός της φύσης. Είτε περπατά, είτε χορεύει, η Ευανθία

Ρεμπούτσικα πατά ανάλαφρα αλλά σταθερά σε μια μουσική πραγματικότητα. Γιατί γνωρίζει τί ακριβώς κάνει. Και το κάνει με την απλότητα της υψηλής τέχνης. Όπως το είπε η ίδια, «αν έχεις λίγη φαντασία και ξέρεις πού πατάς, τα πάντα φαίνονται πιο απλά. Κι εγώ το μόνο πράγμα που πατάω καλά στα πόδια μου είναι η μουσική.»

Από αριστερά: Ο Μακαριότατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, κ.κ. Χρυσόστομος Β', ο Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, Καθηγητής Αθανάσιος Γαγάτσης, η Γενική Ελεγκτής της Δημοκρατίας, κ. Χρυστάλλα Γιωρκάτζη, η κ. Μαρία Σελίπα με το σύζυγό της, Αναπληρωτή Πρόεδρο και Βουλευτή του ΔΗΣΥ, κ. Αβέρωφ Νεοφύτου και ο Βουλευτής του ΑΚΕΛ, κ. Γιώργος Λουκαΐδης

Ομιλία της μουσικοσυνθέτριας
Ευανθίας Ρεμπούτσικα, με θέμα
Μουσική. Η θεία κοινωνία των λαών

Είμαι αληθινά μεγάλη μου τιμή που με προσκαλέσατε απόψε εδώ, στην ένατη ετήσια διάλεξη στη μνήμη του Ντίνου Λεβέντη. Σε αυτή την όμορφη και τυραννισμένη πατρίδα που γεννά ποιητές, ήρωες και ιστορία μου δίνεται απόψε η ευκαιρία να μοιραστώ μαζί σας κάποιες σκέψεις για την τέχνη που πάντα ονειρευόμουν να υπηρετήσω: τη μουσική. Σε αυτό το θαυμάσιο νησί του φωτός καλεσμένη σας λοιπόν ήρθα να σας μιλήσω. Να καταθέσω την αγάπη και τη συγκίνηση μου, να σας εξομολογηθώ τις σκέψεις και τα συναισθήματά μου και όλα όσα η μουσική επηρεάζει και καθορίζει καταλυτικά και ζωοφόρα στην κοινωνία.

Η Κύπρος είναι ένα μικρό ευλογημένο καράβι ακουμπισμένο από το χέρι του Θεού στη Μεσόγειο για να δώσει στην ανθρωπότητα το μέτρο του ωραίου. Η Κύπρος είναι ένα γερό καλοτάξιδο σκαρί που έμαθε χιλιάδες χρόνια τώρα να χαίρεται τις καλοσύνες αλλά και να αψηφά τις φουρτούνες...

Όλα τα παραμύθια έχουν μέσα τους μια κρυμμένη μουσική και η Κύπρος είναι πλούσια από φως, πέτρες, θάλασσες, ανθρώπους και αγώνες που έχουν να διηγηθούν παραμύθια. Αληθινά παραμύθια... Για αυτό και η Κύπρος είναι γεμάτη από μουσική. Αληθινή μουσική...

Από εκείνη τη μουσική που με την αλήθεια της θα δίνει

παντοτινά και πανανθρώπινα πρόσωπο στα συναισθήματα, που θα φέγγει λυτρωτικά την ενότητα, που θα μας θυμίζει το μέγεθος της αρμονίας του σύμπαντος, που θα μαρτυράει την αρχή της ύπαρξης και θα αποτελεί, όσο υπάρχει ζωή, την κορυφαία έκφραση της ψυχής.

Τη μουσική που αποτελεί αναμφισβήτητη την ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών...Και αυτό γιατί όλοι και το ξέρουμε και το νοιώθουμε... ο γαλαξίας της μουσικής είναι το μέγα, της καρδιάς, μυστήριο...

Πρώτα-πρώτα θα ήθελα να σας πω δυο λόγια για μένα. Δέθηκα με το παρελθόν σαν σταγόνα που πέφτει μες στην θάλασσα... Από τις τέσσερις εποχές διάλεξα να έρθω στον κόσμο τούτο, φθινόπωρο. Ήταν μια βροχερή νύχτα του Νοέμβρη με τον πατέρα μου επάνω στην καμπίνα του σινεμά να προβάλλει την ταινία της ημέρας και τη μητέρα μου κάτω στο ταμείο έγκυο να περιμένει υπομονετικά τον ερχομό μου. Προτού πέσουν οι τίτλοι τέλους της ταινίας εκείνης της βραδιάς έφυγε με τους πόνους της γέννας για το σπίτι της μαμής και μετά από λίγη ώρα ήρθα αδιαμαρτύρητα στην ζωή, σαν το τρίτο από τα τέσσερα παιδιά της οικογένειας!

Δεν ήμουν ούτε καν ενός έτους, όταν ξαναβρέθηκα σε εκείνη την ίδια αίθουσα του σινεμά του πατέρα μου και από τότε

Η μουσικοσυνθέτρια Ευανθία Ρεμπούτσικα σε ένα αλλιώτικο ρόλο, δίδει την ομιλία της με θέμα: «Μουσική. Η θεία κοινωνία των λαών»

θυμάμαι τον εαυτό μου να μεγαλώνει μέσα σε αυτόν, τότε βλέποντας ασπρόμαυρες ταινίες τότε έγχρωμες. Και δεν ήταν μόνο οι ταινίες. Ήταν τα μπουλούκια με τις πρόχειρες αλλά μαγικές για τα μάτια μου παραστάσεις τους, ήταν κι οι καραγκιοζοπαίχτες που με τις καλοσχηματισμένες σκιές τους με αποκοίμιζαν άπειρα βράδια στις πάνινες καρέκλες και από την άλλη το φωτεινό σπίτι μας με το κουκλοθέατρο του πατέρα, την ψαλτική του, τη ζωγραφική του και το ανοικτό ραδιοφωνάκι όλη μέρα να παίζει, επιτρέποντας να εισβάλλουν στη ζωή μου νότες, φωνές και μικρές τραγουδισμένες ιστορίες, κυρίως αγάπης... κι όμως δεν γίναμε ηθοποιοί, γίναμε μουσικοί... το κουαρτέτο αδελφών Ρεμπούτσικα.

Όλη την παιδική μου ηλικία την έζησα σε δυο παράλληλα σύμπαντα, με τη μουσική πάντα βασικό και κοινό τους ήλιο!

Τη ζωή μου πάντα την έβλεπα και τη βλέπω σαν μια ταινία που γράφω τη μουσική της, σε σκοτεινές αίθουσες με το φως της κινηματογραφικής προβολής. Μια ταινία γεμάτη από μουσικές που με συντρόφευαν όταν ήταν η ώρα να αγαπήσω και να κλάψω, να ενωθώ και να αποχωριστώ. Τυχερή, έτσι θέλω και έτσι αισθάνομαι να λέω τον εαυτό μου μέχρι σήμερα, όταν ένα μουσικό κομμάτι, μια μελωδία με λόγια δίνει ψυχή στο κόσμο μου, ενώνει με τρόπο μαγικό τα γεγονότα και τα πρόσωπα της ζωής μου, ανεξάρτητα από φυλή και

Στιγμιότυπα από τη δεξίωση

γλώσσα και έτσι σιγά-σιγά άρχισε μέσα μου να αναδύεται η ιδέα της μουσικής ως κοινωνίας των λαών. Και κάπως έτσι ξεκίνησαν όλα...

Εν αρχή ην ο ρυθμός, ο ρυθμός της καρδιάς, ο ρυθμός της ανάσας. Έτσι πριν ακόμα μιλήσει εκείνος ο άνθρωπος των σπηλαίων, πριν αρθρώσει την πρώτη του λέξη, δημιούργησε τους πρώτους του ήχους και πολύ αργότερα ένοιωσε την ανάγκη να τους συνοδεύσει με λόγια. Έτσι νομοτελειακά άρχισε να τραγουδάει ...

Δεν είναι τυχαίο που οι Αρχαίοι Έλληνες, με τον ευφάνταστο στοχασμό τους έδιναν θείκη προέλευση στη μουσική. Έτσι έπλασαν τις Μούσες, που στην αρχή ήταν θεές του τραγουδιού και κατοπινά της ποίησης και των άλλων τεχνών και επιστημών. Οι Μούσες υπήρξαν κόρες του Δία και της Μνημοσύνης και κατοικούσαν στον Όλυμπο με κύριο μέλημα τους να διασκεδάζουν στα συμπόσια τους θεούς! Όμως, σε κάποια στιγμή άπειρης φιλευσπλαχνίας του, ο Δίας τους έδωσε την άδεια να μοιράσουν τα μυστικά της μουσικής και στους ανθρώπους. Όχι μόνο για την τέρψη των πιστών του, ή με την θείκη ιδιοτέλεια μέσω της τέρψης να τον ευγνωμονούν και να θυσιάζουν συχνότερα στη χάρη του, αλλά και κυρίως για να μάθουν στη συνέχεια μέσα από τη μουσική να τον ανακαλύπτουν στην καρδιά και στο μυαλό τους.

Υπό τους ήχους της μουσικής η Ευανθία Ρεμπούτσικα καλεί σε χορό τον Πρύτανη, στο βάθος ο Μακαριότατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, κ.κ. Χρυσόστομος Β΄

Πέρα όμως από τη μυθολογία, η μουσική της Αρχαίας Ελλάδος αποτελεί βασικό στοιχείο ενός πολιτισμού που συνέβαλε άμεσα τις μεταγενέστερες εξελίξεις της μουσικής.

Αντίθετα με τους αρχαίους προγόνους μας, που η λέξη μουσική γι αυτούς σήμαινε την αδιάλειπτη ενότητα ήχου και λόγου, γι' αυτό άλλωστε η αρχαία ελληνική ήταν καθαρά μουσική γλώσσα, γλώσσα τραγουδιστή, στην σημερινή εποχή μουσική σημαίνει η τέχνη των ήχων. Οι μουσικοί φθόγγοι δονούν τις λεπτές χορδές του συγκινησιακού μας οργάνου, που δεν είναι άλλο από την ψυχή, και έτσι δημιουργούν μέσα μας δονήσεις και, σε εκείνες τις σπάνιες εξαιρετικές στιγμές, ψυχική ανάταση.

Στα χρόνια της ζωής μου, που συμμετέχω και 'γω σ' αυτή την κοινωνία των λαών παρακολουθώντας πάνω στο σανίδι και κάτω απ' αυτό την καταλυτική επίδρασή της στον κόσμο, έζησα σε απόλυτο βαθμό τους δεσμούς συγγένειας που μπορεί να δημιουργήσει ανάμεσα στους ανθρώπους η τέχνη.

Μόνο και μόνο μέσα απ' την κοινή συμμετοχή σε ένα γνήσιο μουσικό γεγονός, τη στιγμή που η λογική έχει παραδοθεί, μπορεί να συμβεί ένα θαύμα τέτοιο που ολόκληρη η ιστορία των πολιτισμών στην προσπάθεια για ειρήνη και συνεννόηση δεν κατάφερε να δημιουργήσει: μέσα σε μόνο μια στιγμή,

Η κ. Μέμα Λεβέντη

ξάφνου, άνθρωποι ολότελα ξένοι μεταξύ τους, συνεπαρμένοι από την μουσική και παραδομένοι απόλυτα σ αυτήν, μπορούν να νοιώσουν καταλυτικά, ότι ανήκουν σε έναν δεύτερο κύκλο οικογένειας. Τα εγχειρίδια της ψαλτικής λένε, στη μουσική μετέχουμε όλοι εξ αδιδάκτου. Η μουσική είναι η γλώσσα της επικοινωνίας των ψυχών και δεν χρειάζεται κανένας να εκπαιδευτεί σ αυτήν. Αυτή τη γλώσσα την ξέρει η ψυχή και τη μιλάει αιώνες πριν...

Η ιστορία της μουσικής είναι αναπόσπαστο τμήμα της ιστορίας του πολιτισμού και της ιστορίας των ανθρώπινων κοινωνιών. Κοινωνίες χωρίστηκαν και ενώθηκαν υπό τη συνοδεία του ήχου της.

Ο κινηματογράφος ξεκίνησε βωβός. Δεν είχε ανάγκη από λόγια. Αρκούσε η μουσική για να εντείνει και να ντύνει την εικόνα. Όταν οι ταινίες απέκτησαν λαλιά... χωρίς τη μουσική ήταν μισές... γιατί απλά δεν αρκούσε η ανθρώπινη ομιλία. Χρειαζόταν και η συγκινησιακή φόρτιση που μόνο η μουσική μπορούσε να υπογραμμίσει και να εκβιάσει...

Η μουσική μπορεί να υπερπηδά τις διαφορές των πολιτισμών, να νικά τις προκαταλήψεις και να ξεπερνά τις θρησκευτικές και πολιτικές διαφορές.

Η πολιτική χωρίζει ενώ η μουσική ενώνει. Υπάρχει μια διαφορά μεταξύ τέχνης και πολιτικής. Σε μια εποχή, όπως είναι η σημερινή, με τόσα αδιέξοδα και ιδεολογίες που έχουν φθαρεί, όπου ο άνθρωπος αισθάνεται πολλές φορές μόνος μέσα στον κόσμο που ζει, τότε η μουσική μπορεί να παίξει τον δικό της “θεραπευτικό” ρόλο.

Τώρα, περισσότερο από ποτέ, τη χρειαζόμαστε σαν μεσο-λαβητή να μπει ανάμεσα στις διαφορές μας και να ενώσει τις καρδιές μας. Τώρα, έρχεται η μουσική να ανακτήσει το ρόλο της σαν τη θεία κοινωνία των λαών...ένα από τα μυστήρια...

Πάντα από εκείνη την εποχή του μικρού ονειροπόλου παιδιού, έβλεπα το γαϊτανάκι να πετάει τις πολύχρωμες κορδέλες του και να με φέρνει πιο κοντά στον άλλο μέσα από ένα μουσικό σκοπό πότε τραγουδώντας και πότε χορεύοντας. Ένοιωθα ότι ένωνε τη δύση με την ανατολή, τον ουρανό του βοριά και του νότου. Τις θάλασσες, τον ήλιο και το φεγγάρι. Μεγαλώνοντας και μαθαίνοντας κατάλαβα ότι ζούσα σε ένα ευλογημένο τόπο, στη θάλασσα της Μεσογείου, που τα πελάγη της ήταν ένα σταυροδρόμι, ένας κοινός δρόμος, ένας κοινός προορισμός πολιτισμού των λαών. Με τη μουσική στην πρωτοκαθεδρία των τεχνών να ακυρώνει αυτό που έχουν ανάγκη τα συμφέροντα: τα σύνορα και τα όρια...

Ένα από τα σημαντικότερα σταυροδρόμια, είναι ο τόπος που βρίσκομαι σήμερα... Μια πιο μακρινή Ελλάδα, αλλά πάντα Ελλάδα. Όχι γιατί μιλάει την ίδια γλώσσα, όχι γιατί έχει την ίδια θρησκεία, ούτε επειδή συνδέεται συχνά με την ίδια ιστορία, αλλά γιατί έχουμε εκτός από το αίμα και την συγγένεια της τέχνης, κυρίως της μουσικής...

Είναι η μόνη αγάπη που με κάνει και νοιώθω αληθινά πλούσια χωρίς να χρειάζομαι τίποτα σπουδαίο, αφού μου έμαθε ότι εγώ ολόκληρη και όλα τα υπάρχοντα μου χωράνε σε μια βαλίτσα... Αρκεί μέσα σ' αυτή τη βαλίτσα να χωράει κι ένα βιολί... Μια βαλίτσα που μου επιτρέπει να συνεχίσω να αναζητώ. Εικόνες. Νέες αφορμές. Νέες συγκινήσεις. Να ταξιδεύω γυρίζοντας τις δικές μου ταινίες, από τόπο σε τόπο, από χώρα σε χώρα, από εμπειρία σε εμπειρία. Και ταυτόχρονα τις ντύνω με μελωδίες, γεμίζω από μελωδίες, ζω απ' τις μελωδίες.

Δεν ξέρω τι θα ήμουν πραγματικά αν δεν μπορούσα να ντύνω την ταινία της ζωής μου με μελωδίες... Και ναι, σε ένα πρόχειρο μικρό απολογισμό ξέρω πια ότι είμαι ευτυχισμένη, όσο και ευλογημένη, που νοιώθω ότι όσο αντέχω θα προσπαθώ να μεταλαμπαδεύω τη μουσική, τη θεία κοινωνία των λαών...

Σας ευχαριστώ,
Ευανθία Ρεμπούτσικα

Η Ευανθία Ρεμπούτσικα χειροκροτούμενη από τη κ. Μέμα Λεβέντη. Στο βάθος ο Μακαριότατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, κ.κ. Χρυσόστομος Β' και ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κυρηναίας κ. Χρυσόστομος

Συνέντευξη της Ευανθίας Ρεμπούτσικα
στην Εφημερίδα *Η Καθημερινή*,
στον Κώστα Σωτηρόπουλο

Κυριακή, 12 Μαΐου 2012

Το κινηματογραφικό ύφος που χαρακτηρίζει τη συνθετική της δημιουργία οφείλεται στις επιρροές που είχε από τα παιδικά της χρόνια αφού μεγάλωσε μέσα σε μια κινηματογραφική αίθουσα που διατηρούσε ο πατέρας της ως επαγγελματίας. Η ευαισθησία στις δημιουργίες της και το ενορχηστρωτικό χρώμα που διαπερνά το ακουστικό αποτέλεσμα, την έχουν δίκαια κατατάξει ανάμεσα στις πλέον αντιπροσωπευτικές μορφές της σύγχρονης ελληνικής μουσικής σκηνής. Με το κόκκινο βιολί της και συνοδευόμενη από τους εξαιρετους μουσικούς Πάνο Δημητρακόπουλο (κανονάκι) και Θάνο Σταυρίδη (ακορντεόν), θα μιλήσει με θέμα: «Μουσική. Η θεία κοινωνία των λαών» και θα εκτελέσει αποσπάσματα από τα έργα της, στο πλαίσιο της ένατης ετήσιας διάλεξης εις μνήμην Ντίνου Λεβέντη, την Τρίτη 15 Μαΐου 2012 και ώρα 7:00 μ.μ. στην Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Γνωρίζοντας τις έντονες προσωπικές της ανησυχίες για τα πολιτικά και πολιτιστικά δρώμενα στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, ήταν φυσικό επόμενο να ξεκινήσουμε την κουβέντα μαζί της αναφερόμενοι στα τελευταία γεγονότα του ελλαδικού χώρου, τα οποία έχουν γεμίσει με αγωνία όχι μόνο τους Έλληνες αλλά και όλους τους λαούς της Νότιας Ευρώπης που επηρεάζονται από τη γενικότερη οικονομική κρίση του συστήματος, αλλά και έμμεσα από τις εξελίξεις στην Ελλάδα.

Είναι πασιφανές ότι τα δύο τελευταία χρόνια η ιστορία στην Ελλάδα γεννάει συνεχώς νέες συνθήκες με μεγάλες ταχύτητες και το πρωτοφανές για τη μεταπολιτευτική ιστορία της πρόσφατο εκλογικό αποτέλεσμα, δεν αφήνει ξεκάθαρη εικόνα για το αύριο του τόπου. Εσείς πως βλέπετε να εξελίσσονται τα πράγματα;

Όπως λέει ο κόσμος “έσπασε το σπυρί”. Όπως υποβόσκει μια μόλυνση κάτω από το δέρμα η οποία δε φαίνεται τη νιώθει όμως κανείς, έρχεται εκείνη η στιγμή που ανοίγει η πληγή. Αν και δεν μπορώ να διακινδυνεύσω μια πρόγνωση, εκείνο που σίγουρα βλέπω με καλό μάτι είναι ότι οι πολιτικοί που μέχρι χτες μιλούσαν την ξύλινη γλώσσα, άνθρωποι κουφοί, δίχως αυτιά, από ανάγκη λόγω της κατάστασης όλοι τους αρχίζουν πάλι να μιλάνε κανονικά και κυρίως και πάνω από όλα, ακούνε.

Τι νομίζετε ότι χρειάζεται η ελληνική κοινωνία για να φρενάρε τη κατρακύλα και να ανακάμψει ηθικά και οικονομικά;

Πρέπει να υποχωρήσει δραστικά ο ρόλος των κομμάτων, που σημαίνει να φύγουν από την παιδεία, την υγεία, τον συνδικαλισμό, τη διοίκηση. Να παραμείνουν στον ουσιαστικό ρόλο τους, που είναι η παραγωγή νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας, να απαγκιστρωθεί η διοίκηση και η δικαιοσύνη από τα κόμματα. Να φύγουν από τη μέση τα πρόσωπα που αποδείχτηκαν ανίκανα όλα αυτά τα χρόνια και η πολιτική να λειτουργήσει υπέρ του πολίτη και της πόλης.

Ποιος θα ήταν ο πλέον χρήσιμος ρόλος της τέχνης στην αναζήτηση μιας αναγεννησιακής διαδικασίας;

Το παράδοξο είναι ότι η τέχνη είναι τόσο ζωτική στον άνθρωπο όσο το οξυγόνο και συγχρόνως τόσο άχρηστη, αφού μπορούμε όλοι να ζήσουμε χωρίς αυτήν. Άρα ο ρόλος της σε μια κοινωνία που θέλει να αναγεννηθεί εξαρτάται από το πώς η κοινωνία αυτή είναι ικανή να αναπνεύσει αυτό το οξυγόνο.

Κάποιοι δημιουργοί εκπρόσωποι της τέχνης ψυχανεμίσθηκαν την επερχόμενη αποσάθρωση των οικονομικών «δεδομένων». Ωστόσο, το ότι ούτε αυτοί κατάφεραν να προειδοποιήσουν επαρκώς την κοινωνία για τους κινδύνους που έκρυβαν οι επιλογές της υλικής ευζωίας, σας προβληματίζει για την ουσιαστική χρησιμότητα του έργου τους;

Το έργο του καλλιτέχνη σπάνια έχει σχέση με την ζωή του. Γιατί λοιπόν να περιμένει κανείς πράγματα από εκεί που δεν πρόκειται ποτέ να τα δει; Οι καλλιτέχνες είναι άνθρωποι κατά βάση εγωκεντρικοί αλλά και ο λαός ως επί το πλείστον καταλαβαίνει αυτά που θέλει, αυτά που τον συμφέρουν. Ας μην κολακεύουμε τους εαυτούς μας, ούτε ως καλλιτέχνες, ούτε ως λαός. Όλοι ξέραμε, όλοι το βλέπαμε να έρχεται, άλλο ότι δεν θέλαμε να το παραδεχτούμε. Το ότι έχουν υπάρξει εξαιρέσεις σαν τον Χατζηδάκι, σαν τον Ελύτη, σαν τον Σεφέρη επιβεβαιώνουν τον κανόνα.

Τελικά η τέχνη έχει πρόταση για έναν άλλο τρόπο ζωής που να αντιπαρέρχεται τα αδιέξοδα αυτού του πολιτισμού της κατανάλωσης και της διαρκούς πρόταξης μιας ασαφούς «ανταγωνιστικότητας»;

Υπάρχει μια διαφορά μεταξύ τέχνης και πολιτικής. Είναι ότι η πολιτική διχάζει τους ανθρώπους ενώ η τέχνη τους ενώνει. Σε μια εποχή όπως είναι η σημερινή με τόσα αδιέξοδα και ιδεολογίες που έχουν φθαρεί, ο άνθρωπος αισθάνεται πολλές φορές μόνος μέσα στον κόσμο που ζει. Εδώ είναι που η μουσική μπορεί να παίξει το δικό της “θεραπευτικό” ρόλο.

Ο τίτλος της ομιλίας σας «Μουσική: Η θεία κοινωνία των λαών» στο Πανεπιστήμιο Κύπρου στο πλαίσιο των ετήσιων διαλέξεων εις μνήμην Ντίνου Λεβέντη, οδηγάει τη σκέψη σε μια διεθνική συνεννόηση-συνύπαρξη με όχημα την μουσική γλώσσα. Νομίζετε πως αυτό είναι κάτι που μπορεί να επεκταθεί πέρα από την κοινότητα των μουσικών και των ολιγάριθμων ανησυχούντων πνευματικών ανθρώπων;

Μπορεί να λειτουργήσει με πρακτικά αποτελέσματα επικοινωνίας και αλληλοκατανόησης στο επίπεδο των καθημερινών ανθρώπων;

Η μουσική είναι μια πανανθρώπινη γλώσσα, μια αμετάφραστη γλώσσα και ενοποιός δύναμη. Η μουσική απλώνεται σαν προσευχή, ξεπερνάει τα δύσκολα, αδιαφορεί για τα εμπόδια και τη χρειαζόμαστε σαν μεσολαβητή να μπει ανάμεσα στις διαφορές μας και να μας ενώσει. Μέσα από τη μουσική

*Λίγο πριν την έναρξη της εκδήλωσης.
Από αριστερά ο Καθηγητής Μιχάλης Πιερής,
ο κ. Τάσος Λεβέντης, ο κ. Αναστάσιος Ιωάννης Κ. Λεβέντης,
η κ. Φωτεινή Παπαδοπούλου, η κ. Μέμα Λεβέντη,
η Ευανθία Ρεμπούτσικα και ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου,
Καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοφίδης*

αισθάνομαι και εγώ τη δική μου συμβολή σε αυτόν τον κόσμο.

Περάσατε τα παιδικά σας χρόνια μέσα στον κινηματογράφο που διατηρούσε ο πατέρας σας στην Πάτρα. Ποια έργα και ποιες μουσικές σας γοήτεψαν σε εκείνη την τρυφερή ηλικία;

Πράγματι γεννήθηκα και μεγάλωσα στον κινηματογράφο του πατέρα μου, στην Κάτω Αχαΐα Πατρών. Φυσικό είναι να έχω δει άπειρες ταινίες που έφερνε ο πατέρας μου τότε, από Hollywood μέχρι τις ελληνικές επιτυχίες του καιρού εκείνου. Πολλά ήταν τα έργα που με είχαν γοητεύσει από ότι θυμάμαι τότε αλλά οι ταινίες musical μου κεντρούσαν περισσότερο το ενδιαφέρον. Δεν θα ξεχάσω το «que sera sera» με την Doris Day από την ταινία που δε θυμάμαι πια τον τίτλο της. Άλλωστε έχω δώσει πολλές φορές όνομα στις μελωδίες μου από ταινίες που είχα δει τότε.

Πως αντιμετώπισαν οι γονείς σας το γεγονός ότι και τα τέσσερα παιδιά τους ασχολήθηκαν επαγγελματικά με την μουσική;

Οι γονείς μου πάντα μας στήριζαν και ήταν εκείνοι που μας ώθησαν να μάθουμε μουσική. Όλα τα παιδιά στην οικογένεια αγαπούσαμε πολύ τη μουσική. Ο Πλούταρχος, η Μαρία, η Ιωάννα και εγώ επηρεασθήκαμε σημαντικά από τις ταινίες που παρακολουθούσαμε στον κινηματογράφο του πατέρα μας. Ήταν λοιπόν φυσικό για εμάς μεγαλώνοντας να θελήσουμε να σπουδάσουμε και να ασχοληθούμε με την μουσική.

Η συνεργασία σας με την Άλκηστη Πρωτοψάλτη στον ολόφρεσκο δίσκο «Για πού τραβάς ελπίδα» συγκεντρώνει μια τρυφερότητα που κοντράρει με τη σημερινή εποχή της σκληρότητας. Είναι πρόσφορο να επιμένετε σε ψυχικά ταξίδια εν μέσω καταιγίδων;

Την εποχή που δουλεύαμε με την Άλκηστη αυτά τα τραγούδια ήταν μια εποχή δύσκολη για όλους μας με την οικονομική κρίση, το ΔΝΤ, το αδιέξοδο, προς τα πού πάμε, το μέλλον της χώρας. Για εμάς οι μέρες εκείνες ήταν μια όαση μέσα σε όλα αυτά που συνέβαιναν γύρω μας, μια σανίδα σωτηρίας.

Και η Ευανθία Ρεμπούτσικα «για πού τραβάει»;

Παίρνω μια βαλίτσα στο χέρι αρκεί μέσα σε αυτή να χωράει ένα βιολί και αναζητώ εικόνες, νέες συγκινήσεις, γυρίζω τις δικές μου ταινίες πηγαίνοντας από τόπο σε τόπο, από χώρα σε χώρα, από εμπειρία σε εμπειρία. Και ταυτόχρονα τις ντύνω με τις δικές μου μελωδίες.

